

Bemærkninger til lovforslaget.

Efter at Grønland ved den stedfundne ændring af grundloven er blevet omfattet af denne lov, er der opstået spørgsmål om ved foretagelse af de fornødne ændringer i lov nr. 271 af 14. juni 1951 om rettens pleje i Grønland at bringe den grønlandske lovgivning i harmoni med grundlovens afsnit om frihedsrettighederne.

Medens de i Danmark gældende retsplejeprincipper i alt væsentligt også er gældende i Grønland efter gennemførelsen af den grønlandske retsplejeordning, findes der ikke særlige regler om juridicel prøvelse af administrativ frihedsberøvelse, således som det foreskrives i grundlovens § 71, stk. 6. Denne mangel tilsigtes afhjulpet ved forslaget til et nyt afsnit E i retsplejelovens kapitel 4.

Endvidere tilsigter forslaget til en ny § 22 a i kapitel 6 at bringe retsplejeloven i overensstemmelse med grundlovens § 71, stk. 4, hvorefter retskendelse om fængsling særskilt skal kunne indbringes for højere ret.

I forslaget er yderligere optaget enkelte andre ændringer til den grønlandske retsplejelov, som har vist sig påkrævet i den siden lovens ikrafttræden forløbne tid.

Lovforslaget har været forelagt retsplejeudvalget, der har udtalt, at man intet har at erindre mod det nævnte forslag, idet man dog angående kapitel 4 afsnit E har bemærket, at udvalget ikke har haft lejlighed til at udtale sig om de tilsvarende regler i lov nr. 173 af 11. juni 1954.

Lovforslaget har endvidere været behandlet på det grønlandske landsråds ordinære samling 1954. Som bilag 1 til forslaget er optaget referat af landsrådets forhandlinger og som bilag 2 den i forhandlingerne omtalte udtalelse.

Idet man med hensyn til landsrådets bemærkninger til enkelte bestemmelser i lovforslaget skal henvisse til de pågældende paragraffer og bemærkningerne til disse, skal statsministeriet i anledning af det af landsrådet rejste spørgsmål om en revision af visse grundlæggende bestemmelser i retsplejeloven bemærke følgende:

Den af landsrådet rejste kritik mod den nuværende domstolsorganisation i Grønland synes i første række at have sit udspring i den betragtning, at kredsretterne på grund af sagernes antal og art har vanskeligt ved at overkomme det dem påhvilende arbejde, hvorfor man anser det for nødvendigt, at

domsafgørelser i videre omfang end det følger af retsplejelovens kapitel 1 § 15 henlægges til en eller flere domstole, hvori juridisk sagkundskab er repræsenteret.

Som det fremgår af grønlandskommissionens betænkning bind 2 side 105—106, har spørgsmålet om den judicielle 1. instans' beskaffenhed og sammensætning været genstand for indgående drøftelse, og man har ved overvejelserne navnlig lagt vægt på, at antagelse af juridiske fagdommere, der som 1. instans skulle behandle alle retssager, i Grønland måtte være betænkelig, idet man på grund af de store afstande og de vanskelige rejseforhold næppe kunne regne med mindre end 3 dommere, der på den anden side ikke i rimelig grad ville kunne blive beskæftiget. Man har endvidere lagt vægt på, at det var af betydning, at der fandt en adskillelse sted af den dømmende og den anklagende myndighed, men samtidig antagelse af juridiske underretsdommere og politifolk, der skulle varetage anklagen, ville kunne betyde en væsentlig overdimensionering af det administrative apparat, der skulle knyttes til retsvæsenet.

Retsplejeloven er dog i overensstemmelse med kommissionens forslag udarbejdet således, at den åbner mulighed for at indsatte juridiske underdommere, idet der efter lovens kapitel 1 § 6, stk. 3, er adgang til at bestemme, at to eller flere retskredse skal have fælles retsformand.

Der har ikke hidtil, hverken for landsdommeren eller for statsministeriet foreligget oplysninger om, at de grønlandske underretter ikke fungerede på tilfredsstillende måde. Hvad særligt angår landsrettens arbejdsområde, har statsministeriet været opmærksom på, at antallet af ankesager har været ret begrænset, men under hensyn til, at landsdommeren i den forløbne tid har haft et betydeligt og betydningsfuldt arbejde med instruktion af kredsretterne og med udbredelse af kendskab til nye retsregler, har statsministeriet ikke hidtil fundet grundlag for at rejse spørgsmål om en ændring af retsvæsenets organisation.

Statsministeriet finder ikke, at det er muligt på grundlag af de i landsrådet faldne udtalelser at tage stilling til, hvilke ændringer der måtte være trang til med hensyn til de grønlandske domstoles organisation, men skal pege på, at der, såfremt ændringer viser sig påkrævet, eventuelt vil være mulighed for ved en ændring af bestemmelsen i